

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

Kuntalain mukaan valtuuston tulee vuoden loppuun mennessä hyväksyä kunnan talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi. Samanaikaisesti valtuusto hyväksyy vähintään kolmea seuraavaa vuotta koskevan suunnittelukauden taloussuunnitelman. Talousarvio on tämän kauden ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman ja talousarvion valmistelusta vastaa kaupunginhallitus.

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttaa vahvasti vuosien 2025–2027 talouden tasapainottamisohjelma. Kehys on rakennettu siten, että se toteuttaa tasapainottamisohjelmaan sisältyviä tasapainottamistoimia. Toimialakohtaiset kehukset ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Kehysvalmistelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2024 talousarviota lukuunottamatta sisäisten erien osuutta, joka on vielä kehysvaiheessa jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Lisäksi valtakunnalliset palkankorotukset on lisätty keskitetysti kehysvalmistelun jälkeen. Toimialat ovat tuoneet esille muutostarpeet verrattuna vuoden 2024 talousarvioon, yhdyskuntatoimen merkittävin muutos on HSL:n kuntaosuuden kasvu noin 0,5 miljoonalla eurolla. Lisäksi kehysvalmistelussa on arvioitu 3,6 %:n palkankorotus henkilöstömenoihin vuodelle 2025 vuoden 2025 palkkakustannusten päälle. Yhdyskuntatoimen talousarvion valmistelussa on huomioitu talouden tasapainottamisohjelma sekä tiedossa olevat lisäykset vuoden 2025 kustannuksiin.

Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion (henkilöstösuunnitelman) suunnittelukaudelle ml. mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Kaupungin heikosta taloustilanteesta ja tasapainottamisohjelman henkilöstösäästöjä koskevien linjausten mukaisesti toiminnot tulee järjestää siten, että kaupungin kokonaishenkilöstömäärä laskee vuosina 2025–2027, jotta talouden tasapainottamisohjelmassa edellytetyt säästöt saavutetaan.

Taloussuunnitelman yhteydessä laaditaan investointiohjelma vuosille 2025–2029. Investointiohjelmaa tullaan tarkastelemaan erikseen.

Talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy myös valtuustolle raportoitavat vuoden 2025 strategiset toimenpiteet mittareineen. Toimenpiteet perustuvat valtuuston 25.4.2022 hyväksymään Kauniaisten kaupunkistrategiaan vuosille 2023–2030. Esitys strategisten tavoitteiden vuodelle 2025 priorisoiduista toimenpiteistä on esityslistan **oheismateriaalina**.

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee toimialan talousarviota kokouksissaan 27.8.2024 ja 17.9.2024. Rakennusvaliokunta käsittelee oman talousarvioehdotuksensa 28.8.2024, jonka jälkeen se sisällytetään lopullisena koko toimialan valmisteluun. Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota lokakuun kokouksissaan ja lopullinen

budjetti hyväksytään valtuuston kokouksessa 11.11.2024. Valiokuntakohtainen talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelu käsittää käyttötalousarvion vuodelle 2025 sekä henkilöstö- ja investointisuunnitelman vuosille 2025-2029. Valtuusto päättää sitovista määrärahoista tulosaluetasolla. Investoidun pääoman koron ja poistojen, sekä sisäisten vyörytysten osuudet tarkentuvat valtuuston budjettikäsitelyyn mennessä.

Valtuuston ohjeistuksen mukaisesti osavuosikatsausten yhteydessä raportoidaan käyttötalousarvion ja investointihankkeiden sekä strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Toiminta, käyttötalous ja investoinnit

Toiminta

Kaavoituksella luodaan edellytykset asuntotuotannolle, palvelujen sijoittumiselle ja muulle kaupunkirakenteen kehitykselle. Kaupungin kaavoitusohjelma perustuu Kauniaisten maankäytön kehityskuvaan, joka on päivitetty keväällä 2023 uuden kaupunkistrategian mukaisesti. Keskeinen strateginen tavoite kaupunkisuunnittelussa on tasapainoinen kaupunkirakenne ja erikseen mainittujen kaavoituskohteiden priorisointi.

Helsingin seudun MAL-sopimuksen neuvottelutulos vuosille 2020-2031 valtion, Helsingin seudun 14 kunnan ja HSL-kuntayhtymän kesken saavutettiin 2.6.2020. Sopimuksen päivittäminen on käynnissä. Sopimuksen toimenpiteillä luodaan edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön yhteensovittamiselle.

Espoon kaupunkiratahankkeen toteutus on käynnistynyt ja edennyt ripeästi kesän 2024 aikana. Muitakin uusia raidehankkeita suunnitellaan seudulla.

Asuntotuotannossa tavoitellaan 16 500 uuden asunnon valmistumista Helsingin seudulle vuosittain. Kauniaisten osuus tästä on keskimäärin 80 asuntoa vuositasolla. Kauniainen on kaupunkistrategiassaan linjannut asukasluvun kasvuksi 0,75 % / v viiden vuoden keskiarvon perusteella, mikä kauden alkuosan tuotanto huomioiden on linjassa em. MAL-sopimuksen tavoitteiden kanssa. Asuntotuotanto on kuitenkin tällä hetkellä merkittävästi hidastunut tavoitteista koko Helsingin seudulla ja valtakunnallisestikin. Uusien asuinrakennushankkeiden käynnistyminen on näin ollen epävarmaa. Helsingintie 10 rakentaminen on kuitenkin käynnissä. Asematie 10-14 lainvoimaisen kaavan toteutus on sen sijaan lykkääntynyt.

Yhdyskuntatoimen toimialalla tehdään monipuolista yhteistyötä seudullisten toimijoiden, usein kuntayhtymien kanssa joukkoliikenteen (HSL) ja ympäristöpalveluiden (HSY, ESYT, MetropoliLab) järjestämisessä. Kauniainen maksaa osallisuudestaan yhteistyöhön kuntaosuuksia, jotka perustuvat sopimuksissa määritellyllä tavalla esim. väestöosuuteen ja/tai johdetaan kustannusten aiheuttamisperiaatteiden kautta. Erityisesti HSL-kuntaosuuteen kohdistuu voimakastakin korotuspainetta alun perin koronapandemiasta aiheutuneen lipputulosten romahtamisen vuoksi, sittemmin myös energian hinnan voimakkaan nousun myötä ja edelleen infrakorvauskustannusten kustannusosuuden kasvun myötä.

Kauniainen on kiristänyt uudessa kaupunkistrategiassaan tavoitteen hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi on laadittu tiekartta ja siihen pohjautuva toimenpideohjelma, jota kaikki kaupungin yksiköt vuosittain osaltaan päivittävät ja toteuttavat. Toimenpiteiden

koordinoinnista ja seurannasta vastaa ympäristötoimi kaupungin ympäristöjohtoryhmän kanssa.

Merkittävä osa yhdyskuntatoimen tuottamien palveluiden käyttötalouskustannuksista aiheutuu kaupungin eri hallintokuntien käytössä olevien toimitilojen ylläpidosta sekä kaupunkiympäristön hoidosta. Kiinteistöjen määrällä on luonnollisesti myös suora vaikutus kaupungin investointiohjelmaan. On ilmeistä, että jatkuvasti kohoavien kiinteistökustannusten kasvun pysäyttämiseksi on tarkasteltava kaupungin toimitilojen tilankäyttöä kriittisesti ja tavoiteltava sen tehostamista. Käytännössä tämä tarkoittaa tilojen monikäyttöisyyden vahvistamista sekä määrittelyä kiinteistöistä, joista voidaan luopua. Tavoitteeksi onkin asetettu nykyisen kiinteistökannan neliömäärän supistaminen 10 %. Luovuttavat kiinteistöt ja niiden toimintojen uudelleen sijoittaminen suunnitellaan yhteistyössä tilojen käyttäjien kanssa.

Käyttötalous

Yhdyskuntatoimen toimintakatteeksi muodostuu 3,362 miljoonaa euroa KH:n asettaman toimintakatteen ollessa 4,502 miljoonaa euroa. Talousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen kustannustehokkuus, toiminnan tehostaminen sekä tuloksellisuus huomioiden. Toiminnan suunnittelussa on keskitytty perustehtävien suorittamiseen huolellisesti, uusia menoeriä välttäen. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset sekä kustannustason kehitys.

Tuotot

Yhdyskuntatoimen tuloarvio on maankäyttösopimuskorvaukset ja tontinmyynnit mukaan lukien 22,309 miljoonaa euroa, KH:n asettaman kehysraamin ollessa 23,405 miljoonaa euroa (alitusta noin 1 miljoonaa euroa). Tulopuolen merkittävin muutos on maaomaisuuden myyntien osuus, jonka arvioidaan pienenevän merkittävästi vuoden 2024 talousarvioon nähden. Merkittävimpien kiinteistöjen myynti ajoittuu tuleville vuosille. Vuodelle 2025 arvioitujen maankäyttösopimuskorvausten sekä maaomaisuuden luovutusvoittojen yhteistuotto on 1,5 miljoonaa euroa. Arviossa on mukana vuodelta 2024 siirtynyt Gresantie 1-5 tontin myynnin osalle arvioitu maankäyttösopimuskorvaus. Lisäksi sisäisten tuottojen osuus pienenee edellisvuoteen nähden. Tähän on vaikuttanut asunnoista luopuminen sekä erinäisten kiinteistöjen poistuminen kiinteistökannasta (mm. Berga, Heikelintie 12 päiväkotikiinteistö sekä Kavallintie 14 rakennus).

Toimialan palvelutaksojen hinnat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja taksoja sekä tarpeellisin osin korotettu indeksikorotuksen (5%) mukaisesti. Uusi, 1.9.2024 voimaan tuleva arvonnalisäveron muutos on huomioitu taksojen päivityksissä.

Menot

Toimintamenoiksi muodostui 18,946 miljoonaa euroa KH:n asettaman kehysraamin ollessa 18,903 miljoonaa euroa, jolloin toimintamenot ylittävät raamin noin 44 000 eurolla. Ylitys muodostuu sisäisten erien kasvusta ja onkin huomioitavaa, että näiden osuus on sovittu käsiteltävän kehysten ulkopuolisena osuutena. Menoissa merkittävimmät muutostekijät edellisvuoteen nähden ovat palkkojen yleiskorotukset (noin 229 000 euroa) sekä HSL:n kuntaosuuden kasvu (noin 500 000 euroa). Jälkimmäinen on huomioitu jo kehysvaiheessa, mutta henkilöstömenoihin on kohdistettu 229.000 euron säästöt, joilla palkankorotusten vaikutus on kompensoitu täysimääräisesti. Säästötarve vastaa laskennallisesti 6 vakanssia, jolloin säästö on toteutettu jättämällä vakanssien määrärahoja

budjetoimatta vuodelle 2025. Muita merkittäviä kustannussäästöjä on tehty toimialan lukuihin kautta linjan.

Palkankorotukset on huomioitu kehysvalmistelussa siten että muutos (+3,6%) vuoden 2024 talousarviosta on lisätty vuoden 2025 menoarvion päälle.

Investoinnit

Investointien toteutus on merkittävä osa yhdyskuntatoimen tehtäviä sekä yhdyskuntavaliokunnan päätöksentekoa. Investoinneilla on merkittävä vaikutus myös kaupungin taloudelliseen tasapainoon. Investointiosassa esitetään taulukkoon kootusti toistaiseksi tiedossa olevat investointihanke-esitykset (joille on olemassa KH:n hyväksymät tarveselvitykset tai KV:n hyväksymä suunnittelun / toteutuksen määrärahavaraus) sekä niiden kokonaiskustannusarviot investointiryhmittäin.

Investointiohjelmaan kohdistuu merkittäviä paineita, talonrakennuksen osalta erityisesti kouluverkostoon esitettyjen hankkeiden kautta. Lisäksi energiatehokkuuden edistäminen edellyttää hankkeistusta ja kiinteistöjen kuntoarviot sisältävät suurehkojakin korjaustarpeita. Espoon kaupunkiratahanke on käynnissä, mikä tarkoittaa myös Kauniaisille euromääräisesti suurta infrainvestointia tulevina vuosina. Useiden hankkeiden valmisteluprosessit ovat vielä kesken, mutta tiedot tullaan täydentämään talousarvion lopulliseen käsittelyyn mennessä.

On selvää, että kaikkia investointiesityksiä ei ole resurssisyistä mahdollista käynnistää toivotussa aikataulussa lähes yhtäaikaisesti. Monet investoinnit edellyttävät myös kaavallista tarkastelua ja kaavamutoksia ennen rakennusprojektien toteutusta. On välttämätöntä priorisoida hankkeiden toteutusjärjestys ja harkita investointien aikataulut realistiselta pohjalta.

Yhdyskuntatoimen osuus kaupungin talousarviosta ja suunnitelmamasta (luonnos) on esityslistan **oheismateriaalina** (ei julkaista). Lopullinen versio tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi kokoukseen 17.9.2024.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta käy asiasta keskustelua ja merkitsee asian valmistelun tiedoksi. Lopullinen valiokunnan talousarvioesitys käsitellään seuraavassa kokouksessa 17.9.2024.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Toimialakohtaiset kehukset
EI JULKAISTA_Yhdyskuntatoimen TA 2025 sekä TS vuosille 2025-2029, luonnos